

Standardy kształcenia dla kierunku studiów:**Zdrowie publiczne****A. STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA****I. WYMAGANIA OGÓLNE**

Studia pierwszego stopnia trwają nie krócej niż 6 semestrów. Liczba godzin zajęć nie powinna być mniejsza niż 2600. Liczba punktów ECTS (European Credit Transfer System) nie powinna być mniejsza niż 180.

II. KWALIFIKACJE ABSOLWENTA

Absolwent posiada wiedzę interdyscyplinarną z zakresu nauk społecznych oraz nauk medycznych. Rozumie podstawowe problemy zdrowia publicznego, systemy opieki zdrowotnej oraz polityki zdrowotnej Polski i krajów Unii Europejskiej. Absolwent powinien znać język obcy na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy oraz umieć posługiwać się językiem specjalistycznym z zakresu nauk społecznych i medycznych. Absolwent posiada umiejętności w zakresie: rozpoznawania biologicznych i środowiskowych uwarunkowań zdrowia człowieka, zbiorowości ludzi oraz wzajemnych między nimi relacji; rozpoznawania biologicznych, środowiskowych, demograficznych, społecznych i psychologicznych zagrożeń zdrowia zbiorowości ludzi; realizowania ustawowych kontroli i ocen stanu sanitarno-epidemiologicznego społeczeństwa i środowiska na szczeblu regionalnym; komunikowania wyników ocen stanu sanitarno-epidemiologicznego jednostkom nadrzędnym; gromadzenia danych o sytuacji zdrowotnej zbiorowości; realizowania programów dotyczących profilaktyki oraz opieki i rehabilitacji psychospołecznej; wdrażania i koordynowania programów oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia; gromadzenia danych dotyczących ekonomiki i zarządzania ochroną zdrowia w środowisku lokalnym oraz korzystania z fachowego piśmiennictwa obcojęzycznego. Absolwent posiada kompetencje do zajmowania wykonawczych stanowisk w zakładach opieki zdrowotnej oraz do realizowania świadczeń zdrowotnych i pełnienia różnorodnych funkcji związanych z promocją i ochroną zdrowia w instytucjach państwowych, samorządowych, społecznych i prywatnych. Zdobyte kwalifikacje umożliwiają zatrudnienie absolwenta w zakładach opieki zdrowotnej, oraz instytucjach zajmujących się szeroko rozumianą ochroną i promocją zdrowia. Absolwent jest przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia.

III. RAMOWE TREŚCI KSZTAŁCENIA**1. GRUPY TREŚCI KSZTAŁCENIA, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS**

	godziny	ECTS
A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH	360	25
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH	960	65
Razem	1320	90

2. SKŁADNIKI TREŚCI KSZTAŁCENIA W GRUPACH, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS

	godziny	ECTS
A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH	360	25
Treści kształcenia w zakresie:		
1. Podstaw prawa	15	
2. Podstaw ekonomii	15	
3. Podstaw socjologii	15	
4. Podstaw psychologii	45	
5. Podstaw ochrony środowiska	15	
6. Podstaw biostatystyki	15	
7. Podstaw demografii	30	
8. Nauki o człowieku	60	
9. Propedeutyki medycyny	150	
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH	960	65
Treści kształcenia w zakresie:		
1. Propedeutyki zdrowia publicznego		
2. Podstaw promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej		
3. Podstaw epidemiologii		
4. Ekonomii i finansów		
5. Organizacji i zarządzania		
6. Podstaw nadzoru sanitarno-epidemiologicznego		
7. Podstaw ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych		
8. Podstaw polityki społecznej i zdrowotnej		
9. Problemów zdrowia w skali międzynarodowej		
10. Ratownictwa medycznego		
11. Podstaw żywienia człowieka		
12. Podstaw zdrowia środowiskowego		
13. Kwalifikowanej pierwszej pomocy		

3. TREŚCI I EFEKTY KSZTAŁCENIA

A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH

1. Kształcenie w zakresie podstaw prawa

Treści kształcenia: Istota prawa, norma prawna, przepis prawny, stosunek prawny, wykładnia prawa, źródła prawa, procedury tworzenia aktów prawnych, systematyka prawna. Organy państwowe. Instytucje i system prawny Unii Europejskiej. Podstawy prawne wykonywania zawodów medycznych. Korporacje zawodowe w ochronie zdrowia. Formy prawne wykonywania zawodów medycznych – stosunek pracy, umowy cywilnoprawne. Odpowiedzialność prawna osób wykonujących zawody medyczne (świadczeniodawców). Prawa pacjenta.

2. Kształcenie w zakresie podstaw ekonomii

Treści kształcenia: Podmiot gospodarczy i proces gospodarowania. Rynek i funkcje rynku. Dochód narodowy. Polityka gospodarcza. Systemy walutowe.

3. Kształcenie w zakresie podstaw socjologii

Treści kształcenia: Socjologia jako nauka o społeczeństwie. Metody badawcze w socjologii. Kultura wartości i normy społeczne. Zachowania w zdrowiu i chorobie. Socjologiczne aspekty starości i umierania. Socjologia jako instrument działań w zdrowiu publicznym. Zachowania zdrowotne. Stosunek lekarz–pacjent. Patologie społeczeństwa, rodziny i jednostki.

4. Kształcenie w zakresie podstaw psychologii

Treści kształcenia: Teoria rozwoju psychicznego. Zdrowie psychiczne – normy i czynniki wpływające na jego stan. Proces adaptacji do choroby. Psychologiczne determinanty zdrowia i choroby. Relacje pracownik medyczny–pacjent. Trudności we współpracy pracownika medycznego i pacjenta. Psychologiczna relacja przełożony–podwładny.

5. Kształcenie w zakresie podstaw ochrony środowiska

Treści kształcenia: Możliwości kontroli i ochrony środowiska naturalnego. Typy zanieczyszczeń środowiska. Jakość wody pitnej i żywności a stan zdrowia ludności. Choroby związane z zanieczyszczeniem środowiska.

6. Kształcenie w zakresie podstaw biostatystyki

Treści kształcenia: Definicje i podstawowe pojęcia rachunku prawdopodobieństwa. Statystyka opisowa i matematyczna. Modele statystyczne w badaniach biostatystycznych.

7. Kształcenie w zakresie demografii

Treści kształcenia: Przedmiot i zadania demografii. Źródła informacji w demografii. Dane o ludności niezbędne do oceny stanu zdrowia. Struktura ludności. Natężenie ruchu naturalnego i jego miary. Wskaźniki struktury. Urodzenia – czynniki warunkujące liczbę urodzeń. Polityka ludnościowa państwa. Prognozowanie zmian ludnościowych. Umieralność – definicje i czynniki mające na nią wpływ. Struktura zgonów. Przyrost naturalny, współczynnik przyrostu naturalnego. Przyrost naturalny a zdrowie. Umieralność niemowląt. Czynniki wpływające na umieralność niemowląt.

8. Kształcenie w zakresie nauki o człowieku

Treści kształcenia: Anatomiczne i fizjologiczne podstawy funkcjonowania organizmu ludzkiego.

9. Kształcenie w zakresie propedeutyki medycyny

Treści kształcenia: Stan zdrowia i choroby. Etiopatogeneza i fizjopatologia chorób. Determinanty zdrowia. Zaburzenia procesów adaptacyjnych organizmu. Etiologia i rozwój najczęściej występujących chorób wątroby, nerek, układu oddechowego, układu krążenia, układu pokarmowego i układu dokrewnego. Choroby cywilizacyjne. Zapalenia, immunopatologia, nowotwory. Wywiad lekarski. Badanie przedmiotowe, diagnoza. Zespoły objawów w rozpoznawaniu stanów klinicznych – zasady postępowania. Współczesne metody diagnostyczne i terapeutyczne. Międzynarodowa Klasyfikacja Chorób i Problemów Zdrowotnych. Podstawy farmakoterapii. Symptomatologia – przegląd chorób układu: krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowego, krwiotwórczego, limfatycznego, rozrodczego, endokrynologicznego, ruchu oraz chorób psychicznych. Organizacja pracy oddziałów szpitalnych, poradni specjalistycznych i poradni podstawowej opieki zdrowotnej.

B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH

1. Kształcenie w zakresie propedeutyki zdrowia publicznego

Treści kształcenia: Zakres problematyki medycyny społecznej i zdrowia publicznego. Geneza i historia medycyny społecznej i zdrowia publicznego. Ochrona zdrowia, opieka zdrowotna, kultura zdrowotna, opieka medyczna, medycyna zapobiegawcza, medycyna prospektywna, medycyna środowiskowa, medycyna społeczna, zdrowie publiczne. Medyczne i poza medyczne uwarunkowania zdrowia. Zdrowie jako dobro społeczne i dobro indywidualne. Mierniki zdrowia. Polityka Unii Europejskiej w zakresie zdrowia publicznego.

2. Kształcenie w zakresie podstaw promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej

Treści kształcenia: Zdrowie, promocja zdrowia, edukacja zdrowotna, zapobieganie chorobom. Historia promocji zdrowia. Cele i obszary działań promocji zdrowia. Promocja zdrowia w miejscu pracy. Promocja zdrowia w placówkach opieki zdrowotnej. Zasady opracowywania, wdrażania i ewaluacji programów promocji zdrowia. Etapy działania i środki dydaktyczne w edukacji zdrowotnej. Kształtowanie postaw prozdrowotnych w różnych okresach rozwoju człowieka. Zachowania zdrowotne. Styl życia. Źródła i zasady finansowania oraz pozyskiwania środków na promocję zdrowia.

3. Kształcenie w zakresie podstaw epidemiologii

Treści kształcenia: Rola epidemiologii w zdrowiu publicznym. Źródła danych na temat stanu zdrowia populacji. Ocena stanu zdrowia ludności. Epidemiologiczne badania opisowe, analityczne i eksperymentalne. Zasady opracowania ogniska choroby zakaźnej. Elementy epidemiologii chorób zakaźnych – łańcuch epidemiczny, sposoby zwalczania chorób zakaźnych.

4. Kształcenie w zakresie ekonomii i finansów

Treści kształcenia: Ekonomia zdrowia. Systemy ochrony zdrowia – cele, rodzaje, elementy funkcjonalne. Uwarunkowania ekonomiczno-prawne w ochronie zdrowia. Źródła finansowania w ochronie zdrowia. Modele płatności. Publiczne środki finansowe i budżet państwa w ochronie zdrowia. Interwencjonizm państwowy, rola i przyczyny interwencji państwa w system ochrony zdrowia. Rola i funkcje ubezpieczeń społecznych. Ochrona zdrowia w systemie gospodarki rynkowej.

5. Kształcenie w zakresie organizacji i zarządzania

Treści kształcenia: Teorie organizacji i zarządzania usługami zdrowotnymi. Organizacja systemów opieki zdrowotnej. Zakłady opieki zdrowotnej. Formy organizacyjno-prawne działalności w ochronie zdrowia. Instrumenty zarządzania. Style zarządzania. Struktury organizacyjne. Kultura organizacji. Metody i techniki negocjacji. Zasady alokacji środków w ochronie zdrowia. Standardy opieki w ochronie zdrowia. Ewaluacja i kontrola w ochronie zdrowia. Jakość w opiece zdrowotnej.

6. Kształcenie w zakresie podstaw nadzoru sanitarno-epidemiologicznego

Treści kształcenia: Cel i zadania nadzoru sanitarno-epidemiologicznego. Struktura organizacyjna Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Polsce. Kompatybilność prawa polskiego i Unii Europejskiej. Zabezpieczenia sanitarne granicy między Polską a państwami nienależącymi do Unii Europejskiej. Działania profilaktyczne i prozdrowotne organizacji rządowych i pozarządowych.

7. Kształcenie w zakresie podstaw ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych

Treści kształcenia: Pojęcie zabezpieczenia społecznego. Funkcje ubezpieczeń społecznych. Organizacja systemu ubezpieczeń społecznych w Polsce. Źródła finansowania ubezpieczeń społecznych. Rodzaje świadczeń. Świadczenia emerytalne i rentowe. Świadczenia z tytułu choroby i macierzyństwa. Świadczenia wypadkowe. Finansowanie świadczeń zdrowotnych w Polsce. Zakres podmiotowy i przedmiotowy ubezpieczenia zdrowotnego. Administracja systemu finansowania świadczeń.

8. Kształcenie w zakresie podstaw polityki społecznej i zdrowotnej

Treści kształcenia: Polityka zdrowotna i społeczna – funkcje i cele. Polityka społeczna w Polsce i w krajach Unii Europejskiej. Obszary polityki społecznej – zabezpieczenie społeczne, pomoc społeczna, rynek pracy, problemy pracy, problemy zatrudnienia, problemy bezrobocia, problemy niepełnosprawności. Organizacje pozarządowe w obszarze polityki społecznej. Polityka zdrowotna w Polsce – instrumenty. Polityka zdrowotna Unii Europejskiej. Narodowy Program Zdrowia. Administracja państwowa, samorząd terytorialny i organizacje pozarządowe a zabezpieczenie potrzeb zdrowotnych.

9. Kształcenie w zakresie problemów zdrowia w skali międzynarodowej

Treści kształcenia: Światowa Organizacja Zdrowia. Priorytety w zakresie zdrowia publicznego w Unii Europejskiej. Międzynarodowa pomoc humanitarna. Współpraca międzynarodowa na rzecz zwalczania chorób zakaźnych.

10. Kształcenie w zakresie ratownictwa medycznego

Treści kształcenia: Cele i zadania ratownictwa medycznego. System zintegrowanego ratownictwa medycznego w Polsce. Przedszpitalne ratownictwo medyczne. Wypadki masowe, klęski żywiołowe, zagrożenia miejscowe. Katastrofy, sytuacje kryzysowe. Prewencja i promocja zdrowia w ratownictwie medycznym. Światowe systemy i standardy funkcjonowania służb ratownictwa medycznego.

11. Kształcenie w zakresie podstaw żywienia człowieka

Treści kształcenia: Żywność w łańcuchu troficznym człowieka. Podział produktów żywnościowych. Zasady prawidłowego żywienia. Choroby związane z żywnością, żywieniem i odżywianiem.

12. Kształcenie w zakresie podstaw zdrowia środowiskowego

Treści kształcenia: Zdrowie człowieka w ujęciu holistycznym. Człowiek jako element środowiska życia na Ziemi. Środowisko naturalne człowieka – podstawowe aspekty. Metody oceny narażenia człowieka na czynniki szkodliwe. Skutki zdrowotne środowiskowych czynników ryzyka – biologicznych, psychospołecznych, chemicznych i fizycznych. Patomechanizmy działania czynników ryzyka. Skażenie środowiska naturalnego człowieka – wpływ na zdrowie.

13. Kształcenie w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy

Treści kształcenia: Rozpoznanie sytuacji zagrażającej zdrowiu lub życiu człowieka. Ocena podstawowych funkcji życiowych człowieka w stanie zagrożenia. Przywrócenie, podtrzymanie i stabilizacja podstawowych funkcji życiowych – w tym, czynności układu oddechowego i krążenia. Zabezpieczenie i stabilizacja różnych obszarów ciała uszkodzonych w wyniku działania czynników zewnętrznych. Podejmowanie kwalifikowanych działań ratunkowych w szczególnych rodzajach zagrożeń środowiskowych. Organizacja i przeprowadzanie kwalifikowanego i bezpiecznego transportu osób w stanie nagłego zagrożenia zdrowia lub życia.

IV. PRAKTYKI

Praktyki powinny trwać nie krócej niż 6 tygodni (240 godzin).

Zasady i formę odbywania praktyk ustala jednostka uczelni prowadząca kształcenie.

V. INNE WYMAGANIA

1. Programy nauczania powinny przewidywać zajęcia z zakresu wychowania fizycznego – w wymiarze 60 godzin, którym można przypisać do 2 punktów ECTS; języków obcych – w wymiarze 120 godzin, którym należy przypisać 5 punktów ECTS; technologii informacyjnej – w wymiarze 30 godzin, którym należy przypisać 2 punkty ECTS. Treści kształcenia w zakresie technologii informacyjnej: podstawy technik informatycznych, przetwarzanie tekstów, arkusze kalkulacyjne, bazy danych, grafika menedżerska i/lub prezentacyjna, usługi w sieciach informatycznych, pozyskiwanie i przetwarzanie informacji – powinny stanowić co najmniej odpowiednio dobrany podzbiór informacji zawartych w modułach wymaganych do uzyskania Europejskiego Certyfikatu Umiejętności Komputerowych (ECDL – European Computer Driving Licence).
2. Programy nauczania powinny zawierać treści poszerzające wiedzę humanistyczną w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin, którym należy przypisać nie mniej niż 3 punkty ECTS.

3. Programy nauczania powinny przewidywać zajęcia z zakresu ochrony własności intelektualnej, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii.
4. Student otrzymuje 10 punktów ECTS za przygotowanie do egzaminu dyplomowego (w tym za przygotowanie pracy dyplomowej, jeśli przewiduje ją program nauczania).

B. STUDIA DRUGIEGO STOPNIA

I. WYMAGANIA OGÓLNE

Studia drugiego stopnia trwają nie krócej niż 4 semestry. Liczba godzin zajęć nie powinna być mniejsza niż 1400. Liczba punktów ECTS nie powinna być mniejsza niż 120.

II. KWALIFIKACJE ABSOLWENTA

Absolwent posiada zaawansowaną – w stosunku do studiów pierwszego stopnia – wiedzę z zakresu nauk społecznych i nauk medycznych. Posiada umiejętności umożliwiające włączanie się w realizację zadań profilaktyki i ochrony zdrowia instytucji: państwowych, samorządowych, społecznych i prywatnych – funkcjonujących w systemie ochrony zdrowia – w zakresie: opieki społeczno-medycznej; promocji zdrowia; edukacji prozdrowotnej; nadzoru sanitarno-epidemiologicznego; organizowania i administrowania opieki zdrowotnej i pomocy społecznej oraz podnoszenia stanu zdrowia społeczeństwa. Absolwent posiada kompetencje do pełnienia funkcji kierowniczych w: instytucjach realizujących zadania z zakresu zdrowia publicznego; publicznych i niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej; instytucjach ubezpieczeń zdrowotnych; instytucjach rządowych i samorządu terytorialnego; organizacjach pozarządowych; nadzorze sanitarnym – Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz instytucjach działających na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego. Absolwent posiada umiejętności szczegółowe: identyfikowania i prognozowania zagrożeń i problemów zdrowotnych określonej zbiorowości; rozpoznawania wpływu procesów społecznych oraz struktur demograficznych na zdrowie zbiorowości ludzkich; planowania, opracowywania, organizowania oraz oceny skuteczności i ewaluacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia dla różnych środowisk społecznych; prognozowania i kształtowania struktury i wielkości potrzeb zdrowotnych i usług medycznych ludności; merytorycznego i organizacyjnego kierowania zespołami ludzkimi; koordynowania działań instytucji; mobilizowania społeczeństwa do realizowania polityki zdrowotnej państwa na szczeblu lokalnym i krajowym; zarządzania – w oparciu o normy prawa i nowoczesne techniki zarządzania – zakładami ochrony zdrowia i instytucjami zajmującymi się szeroko rozumianym zdrowiem publicznym; organizowania i zabezpieczania funkcjonowania struktur usług medycznych w zakresie powszechnego i prywatnego ubezpieczenia zdrowotnego i społecznego w obszarze leczenia, rehabilitacji, opieki długoterminowej i opieki społecznej; zarządzania jednostkami Zintegrowanego Systemu Ratownictwa Medycznego i systemu informacji kryzysowej; kontrolowania i oceny stanu sanitarno-epidemiologicznego na szczeblu krajowym i regionalnym oraz organizowania działań zaradczych i naprawczych; gromadzenia danych i analizy kosztów ekonomicznych usług medycznych, rehabilitacji, profilaktyki i promocji zdrowia; wykorzystywania wiedzy o celach i zadaniach zdrowia publicznego w Unii Europejskiej do wzbogacania programów ochrony i promocji zdrowia w środowisku lokalnym; opracowywania ekspertyz, raportów, referatów i publikacji z zakresu zdrowia publicznego oraz korzystania z fachowego piśmiennictwa obcojęzycznego. Absolwent jest przygotowany do pracy w: instytucjach i jednostkach administracji rządowej wszystkich szczebli zajmujących się problematyką zdrowia i szeroko rozumianym zdrowiem publicznym; jednostkach: nadzoru sanitarnego, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, ochrony i kontroli środowiska oraz działających w Zintegrowanym Systemie Ratownictwa Medycznego; instytucjach ubezpieczeń zdrowotnych i społecznych; podmiotach zajmujących się ochroną i promocją zdrowia oraz instytucjach badawczych zajmujących się problematyką zdrowia publicznego. Absolwent jest przygotowany do pełnienia roli eksperta, doradcy lub konsultanta w: jednostkach rządowych i samorządowych wszystkich szczebli, instytucjach pozarządowych oraz stowarzyszeniach i fundacjach. Absolwent ma wpojone nawyki

ustawicznego kształcenia i rozwoju zawodowego oraz jest przygotowany do podejmowania wyzwań badawczych i podjęcia studiów trzeciego stopnia (doktoranckich).

III. RAMOWE TREŚCI KSZTAŁCENIA

1. GRUPY TREŚCI KSZTAŁCENIA, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS

	godziny	ECTS
A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH	300	21
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH	630	45
Razem	930	66

2. SKŁADNIKI TREŚCI KSZTAŁCENIA W GRUPACH, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS

	godzin	ECTS
A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH	300	21
Treści kształcenia w zakresie:		
1. Prawa		
2. Ekonomii		
3. Socjologii		
4. Psychologii		
5. Metodologii badań		
6. Ochrony środowiska		
7. Biostatyki		
8. Pedagogiki	15	
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH	630	45
Treści kształcenia w zakresie:		
1. Elementów zdrowia publicznego		
2. Promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej		
3. Epidemiologii		
4. Ekonomiki i finansowania w ochronie zdrowia		
5. Organizacji i zarządzania w ochronie zdrowia		
6. Nadzoru sanitarno-epidemiologicznego		
7. Ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych		
8. Polityki społecznej i zdrowotnej		
9. Międzynarodowej problematyki zdrowotnej		
10. Żywienia człowieka		
11. Zdrowia środowiskowego		
12. Form opieki zdrowotnej		
13. Zasobów i systemów informacyjnych w ochronie zdrowia		
14. Marketingu usług zdrowotnych		

3. TREŚCI I EFEKTY KSZTAŁCENIA

A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH

1. Kształcenie w zakresie prawa

Treści kształcenia: Elementy prawa pracy – stosunek pracy, obowiązki pracodawcy, obowiązki pracowników, czas pracy, urlopy pracownicze. Elementy prawa cywilnego – zakres regulacji prawa cywilnego, zasady prawa cywilnego, podmioty prawa cywilnego, czynności prawne, umowy cywilnoprawne w obrocie prawnym. Sądy lekarskie. Elementy prawa administracyjnego – organy administracji rządowej, organy samorządu terytorialnego, akt administracyjny, decyzja administracyjna, środki odwoławcze w postępowaniu administracyjnym. Elementy prawa gospodarczego – podmiot gospodarczy, działalność gospodarcza, umowy w działalności gospodarczej, zamówienia publiczne. Elementy prawa karnego – źródła i zasady prawa karnego, pojęcie przestępstwa, kary i środki karne, amnestia, abolicja, prawo łaski, przedawnienie. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu oraz przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu. Przestępstwa przeciwko środowisku.

2. Kształcenie w zakresie ekonomii

Treści kształcenia: Teorie: konsumenta, pieniądza, kosztów, przedsiębiorstwa. Monopolizacja gospodarki. Interwencjonizm państwowy. Funkcjonowanie gospodarki rynkowej. Konkurencja doskonała. System pieniężno-kredytowy. Równowaga makroekonomiczna. Wzrost gospodarczy. Cykl gospodarczy. Inflacja i bezrobocie. Gospodarka światowa.

3. Kształcenie w zakresie socjologii

Treści kształcenia: Funkcjonalność i dysfunkcjonalność instytucji medycznych. Badania socjomedyczne – zastosowania w ocenie: potrzeb zdrowotnych, oczekiwań pacjentów, zachowań służby zdrowia, pracy placówek opieki zdrowotnej. Typy interakcji międzyludzkich, więzi organizacyjne, sytuacje konfliktowe. Społeczne i kulturowe uwarunkowania istnienia opieki zdrowotnej. Patologie dotyczące społeczeństwa, rodziny i jednostki – wpływ na stan zdrowia populacji.

4. Kształcenie w zakresie psychologii

Treści kształcenia: Metody badawcze stosowane w psychologii rozwojowej. Psychologiczne mechanizmy chorobotwórcze. Funkcjonowanie człowieka chorego. Proces adaptacji do choroby. Psychologiczne aspekty korzystania ze świadczeń zdrowotnych. Człowiek jako istota społeczna. Stosunek psychologii społecznej do pokrewnych nauk społecznych. Koncepcje teoretyczne i metody badań psychologii społecznej.

5. Kształcenie w zakresie metodologii badań

Treści kształcenia: Rola dedukcji i indukcji w poznaniu naukowym. Planowanie, organizacja i realizacja badań medycznych. Opracowanie i prezentacja wyników badań. Efekt placebo. Medycyna oparta na faktach. Badania kontrolowane – ich rola w naukach klinicznych i współczesnym poznaniu. Medycyna alternatywna. Eksperyment kliniczny. Przygotowanie i opracowanie dokumentacji wyników. Powtarzalność i odtwarzalność wyników. Zasady zbierania danych. Badania populacyjne. Narzędzia informatyczne. Problem plagiatu. Prawa autorskie. Zasady cytowań. Zasady wygłaszania prezentacji.

6. Kształcenie w zakresie ochrony środowiska

Treści kształcenia: Zanieczyszczenia powietrza stanowiące zagrożenie dla człowieka. Skażenia wody i gleby. Zaopatrywanie ludności w wodę. Zdrowa żywność. Skutki promieniowania jonizującego. Ochrona przed skażeniami. Choroby związane z zanieczyszczeniem środowiska. Kontrola stanu środowiska. Ochrona środowiska naturalnego.

7. Kształcenie w zakresie biostatystyki

Treści kształcenia: Planowanie badań pod kątem tworzenia baz danych i późniejszej analizy wyników. Błędy losowania. Minimalna liczebność próby. Szacowanie parametrów populacji. Testy statystyczne.

8. Kształcenie w zakresie pedagogiki

Treści kształcenia: Edukacja – wybrane elementy i aspekty. Teorie oddziaływań wychowawczych. Współczesne instytucje wychowawcze. Systemy edukacji na świecie. Polityka oświatowa. Reformowanie edukacji. Metodyka nauczania.

B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH

1. Kształcenie w zakresie elementów zdrowia publicznego

Treści kształcenia: Metody rozpoznawania potrzeb zdrowotnych. Sprawy zdrowia jednostek i zbiorowości. Miejsce i zadania promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych. Teoria zarządzania i organizacji w praktyce zdrowia publicznego. Ekonomika w praktyce zdrowia publicznego. Informacja w zdrowiu publicznym. Edukacja i kształcenie kadr z zakresu zdrowia publicznego. Wypadki i urazy jako problem zdrowia publicznego. Choroby układu krążenia, choroby nowotworowe, zaburzenia psychiczne – problemy medyczne i społeczne. Stres. Samobójstwa. Nikotynizm, alkoholizm, narkomania. Problemy ludzi starszych. Rodzina i jej znaczenie dla zdrowia. Kryzys rodziny.

2. Kształcenie w zakresie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej

Treści kształcenia: Główne zagrożenia zdrowia i problemy zdrowotne ludności w Polsce. Promocja zdrowia na poziomie krajowym i lokalnym – zdrowe miasto, zdrowa gmina. Role zawodowe w promocji zdrowia. Edukacja zdrowotna a promocja zdrowia. Czynniki ryzyka a edukacja zdrowotna. Modele edukacji zdrowotnej. Etapy działania i środki dydaktyczne w procesie edukacji zdrowotnej. Ocena efektów edukacji zdrowotnej. Kształcenie kadr dla promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. Aspekty prawne dotyczące promocji zdrowia. Priorytety w zakresie zdrowia publicznego w Unii Europejskiej – znaczenie dla polityki ochrony i promocji zdrowia w Polsce.

3. Kształcenie w zakresie epidemiologii

Treści kształcenia: Epidemia, endemia, pandemia, łańcuch epidemiczny. Epidemiologia chorób zakaźnych i niezakaźnych. Epidemiologia środowiskowa. Mierniki stanu zdrowia wykorzystywane w epidemiologii – pozytywne i negatywne. Zasady doboru mierników stanu zdrowia. Analiza stanu zdrowia zbiorowości – współczynniki, wskaźniki. Standaryzacja współczynników. Ocena stanu zdrowia ludności – kryteria. Źródła informacji stosowane w epidemiologii. Materiały pierwotne i wtórne. Strategia i metodologia badań epidemiologicznych. Epidemiologia opisowa, doświadczalna i analityczna. Epidemiologia molekularna. Badanie retrospektywne i prospektywne. Badania screeningowe i kohortowe. Czynniki ryzyka a przyczyny chorób. Analiza wyników badań epidemiologicznych. Dobór próby losowej w badaniach epidemiologicznych. Wykorzystanie epidemiologii przy ocenie jakości usług medycznych. Epidemiologiczne kryteria efektywności działań medycznych i opieki zdrowotnej.

4. Kształcenie w zakresie ekonomiki i finansowania w ochronie zdrowia

Treści kształcenia: Rynek usług zdrowotnych. Popyt na zdrowie. Model Grosmana. Hipoteza Romora a podaż w ochronie zdrowia. Planowanie finansowe. Rachunek kosztów. Rachunek zysków. Próg rentowności. Farmakoeconomika. Mierniki efektów w ochronie zdrowia. Analiza ekonomiczna w ochronie zdrowia. Pacjent jako konsument. Pomiar i ocena potrzeb zdrowotnych pacjenta. Kadry medyczne a systemy wynagradzania. Kontraktowanie w ochronie zdrowia. Podstawy prawne kontraktów. Typy i rodzaje kontraktów. Procedura przetargowa w opiece zdrowotnej. Formy organizacyjno-prawne w opiece zdrowotnej. Finansowanie promocji zdrowia i profilaktyki.

5. Kształcenie w zakresie organizacji i zarządzania w ochronie zdrowia

Treści kształcenia: Formy własności w ochronie zdrowia. Planowanie w ochronie zdrowia a planowanie w zakładach opieki zdrowotnej. Budżetowanie – zasady konstrukcji, cele i zadania. Finansowanie zakładu opieki zdrowotnej – źródła, zasady. Elementy rachunku

kosztów w publicznych zakładach opieki zdrowotnej. Analiza SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats) jako instrument zarządzania. Zarządzanie operacyjne szpitalem. Kadry w opiece zdrowotnej. Biznesplan – rola i funkcje w zarządzaniu zakładem opieki zdrowotnej. Zarządzanie przez jakość.

6. Kształcenie w zakresie nadzoru sanitarno-epidemiologicznego

Treści kształcenia: System organizacyjno-prawny nadzoru sanitarno-epidemiologicznego. Ustawa o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Ustawa o chorobach zakaźnych. Ustawy i rozporządzenia w nadzorze żywności i żywienia. Bioterroryzm. Epidemiologia chorób zakaźnych w Unii Europejskiej i w Polsce. Higiena żywienia i żywności. Higiena pracy. Higiena komunalna. Higiena dzieci i młodzieży. Epidemiologia chorób zakaźnych.

7. Kształcenie w zakresie ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych

Treści kształcenia: Ustawodawstwo Unii Europejskiej w zakresie zabezpieczenia społecznego. Ryzyka ubezpieczeniowe. Świadczenie emerytalne – I, II i III filar systemu emerytalnego. Powszechne Towarzystwa Emerytalne. Świadczenia rentowe – zasady ustalenia uprawnień, rodzaje niezdolności do pracy, zasady orzekania o niezdolności do pracy. Świadczenia z ubezpieczenia chorobowego – zasiłek chorobowy, świadczenia rehabilitacyjne, zasiłek wyrównawczy, zasiłek macierzyński, zasiłek opiekuńczy. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych – zakres ubezpieczenia wypadkowego, rodzaje świadczeń. Ubezpieczenia zdrowotne w Polsce i w krajach Unii Europejskiej – system ubezpieczeniowy, narodowy system ochrony zdrowia. Obowiązkowe i dobrowolne ubezpieczenia.

8. Kształcenie w zakresie polityki społecznej i zdrowotnej

Treści kształcenia: Zabezpieczenie społeczne – cele i funkcje zabezpieczenia społecznego, instrumenty realizacji polityki społecznej w tym obszarze. Pomoc społeczna – cele i funkcje pomocy społecznej, zasady przyznawania pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych. Zatrudnienie i bezrobocie – definicje rynku pracy, istota bezrobocia, zasady przyznawania świadczeń z tytułu bezrobocia. Niepełnosprawność – pojęcia i definicje, zasady orzekania o stopniu niepełnosprawności, rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, Państwowy Fundusz Osób Niepełnosprawnych, Karta Praw Osób Niepełnosprawnych. Działalność organizacji pozarządowych – organizacje pożytku publicznego i wolontariat. Strategiczne kierunki działania Ministra Zdrowia w zakresie polityki społecznej i zdrowotnej. Polityka lekowa państwa. Narodowy Program Zdrowia – założenia, cele, zadania, oczekiwania. Programy polityki zdrowotnej państwa. Główne zagrożenia zdrowia i problemy zdrowotne w Polsce. Patologia rodziny. Bezdomność, system pomocy bezdomnym w Polsce i na świecie.

9. Kształcenie w zakresie międzynarodowej problematyki zdrowotnej

Treści kształcenia: Rozwój międzynarodowej polityki zdrowotnej. Europejskie organizacje pozarządowe działające na rzecz zdrowia publicznego. Problematyka zdrowia w Organizacji Narodów Zjednoczonych.

10. Kształcenie w zakresie żywienia człowieka

Treści kształcenia: Ocena stanu odżywienia i sposobów odżywiania. Żywność ludzi w różnych okresach życia. Tradycje i nawyki żywienia – zdrowotne konsekwencje społeczne. Choroby związane z żywnością, żywnością i odżywianiem. Żywność człowieka chorego. Zasady planowania i ocena jadłospisów. Bezpieczeństwo zdrowotne żywności. Regulacje prawne dotyczące jakości żywności. Higiena artykułów żywnościowych i przedmiotów codziennego użytku mających kontakt z żywnością. Substancje obce towarzyszące produktom odżywczym. Kontrola żywności. Programy służące poprawie stanu zdrowia ludności poprzez poprawę jakości żywności oraz sposobów żywienia. Edukacja w zakresie higieny żywności i żywienia.

11. Kształcenie w zakresie zdrowia środowiskowego

Treści kształcenia: Zarządzanie i komunikowanie ryzykiem zdrowotnym. Zapobieganie skażeniom środowiska jako działanie profilaktyczne w ochronie zdrowia. Świadomość ekologiczna społeczeństwa – rola w utrzymaniu wysokiego poziomu zdrowia. Rozwój cywilizacji a zdrowie – dziura ozonowa, efekt cieplarniany. Uregulowania prawne dotyczące działań prozdrowotnych.

12. Kształcenie w zakresie form opieki zdrowotnej

Treści kształcenia: Poziomy i pionowy opieki zdrowotnej. Założenia organizacyjne systemów opieki zdrowotnej na świecie. Systemy opieki zdrowotnej w Polsce, krajach Unii Europejskiej, Kanadzie i Stanach Zjednoczonych.

13. Kształcenie w zakresie zasobów i systemów informacyjnych w ochronie zdrowia

Treści kształcenia: Zasoby i systemy informacyjne w ochronie zdrowia. Systemy monitorowania usług medycznych, w tym recept leków finansowanych ze środków publicznych. Rejestr usług medycznych. Systemy monitorowania zasobów opieki zdrowotnej. Publiczne rejestry. Zasady i procedury dostępu do publicznych zasobów informacyjnych w ochronie zdrowia. Tworzenie, przetwarzanie i udostępnianie baz danych, w szczególności medycznych. Informatyczna organizacja obiegu informacji w zakładach opieki zdrowotnej. Unifikacja, porównywalność i ocena jakości danych medycznych.

14. Kształcenie w zakresie marketingu usług zdrowotnych

Treści kształcenia: Istota marketingu i jego ewolucja. Analiza otoczenia marketingowego. Elementy mieszanki marketingowej. Marketing usług. Specyfika marketingu w usługach. Marketing-mix usług medycznych. Kształtowanie produktu/usługi medycznej. Kształtowanie cen i warunków ekonomicznych transakcji w instytucjach medycznych. Systemy dystrybucji usług medycznych. Promocja marketingowa usług medycznych. Strategie marketingowe – rodzaje i formowanie. Zarządzanie marketingowe w usługach medycznych. Marketing a jakość usług zdrowotnych.

IV. PRAKTYKI

Praktyki powinny trwać nie krócej niż 3 tygodnie (120 godzin).

Zasady i formę odbywania praktyk ustala jednostka uczelni prowadząca kształcenie.

V. INNE WYMAGANIA

1. Kształcenie na drugim stopniu mogą podjąć osoby, które zrealizowały i zaliczyły zajęcia obejmujące 60% treści podstawowych i kierunkowych określonych w standardach kształcenia studiów pierwszego stopnia kierunku zdrowie publiczne.
2. Za przygotowanie pracy magisterskiej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego student otrzymuje 20 punktów ECTS.